

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

۲/MK Bhadrakumar ۲ جنوري ۲۰۲۴

استونکی: شاه محمود سرتیر

۱۰ جنوري ۲۰۲۴

MK Bhadrakumar

اوکراین او فلسطین: د امریکا تسلط ته دوه گونی گواښ

په اوکراین او لویدیځه اسیا کې د امریکا په مشرۍ د شخړو پایلې به د نړۍ په پرمختللی نظم ژور اغیز ولري. واشنګټن لا دمخه پخوانی له لاسه ورکړی دی، او د هغې لوی مخالفین د دې ډاډ ترلاسه کولو کې بوخت دي چې وروستی هم له لاسه ورکړي.

د عکس کرېډیټ: کریډل

د جیو پولیټیکل شنونکي په پراخه کچه موافق دي چې د اوکراین جگړه او د لویدیځې آسیا کرکیچ به په ۲۰۲۴ کې د نړۍ د سیاست لاره هواره کړي. مگر د کمولو نظریه د دې تر څنګ ښکاري چې د اسرائیل او فلسطین شخړه د هغه

څه په نظر کې نیولو سره چې دا د متحده ایالاتو د مقاومت لپاره اړین دي. په اوکراین کې پراکسي جگړه - دا انگیرنه ده چې د نړۍ سیاست ځای په یوریشیا کې دی.

حقیقت ډیر پیچلی دی. د دغو دوو شخړو څخه هر یو خپل ځان ته یو ریزن ډیټر او متحرکات لري، پداسې حال کې چې په ورته وخت کې یو بل سره تړل کیږي.

د لویدیځې اسیا د کرکیچ په اوسني پړاو کې د واشنگتن ژوره بنکیلتیا کیدای شي په یوه کنده بدله شي، ځکه چې دا هم د اوکراین په جگړه کې له کورني سیاست سره په داسې ډول تړلی ده چې هیڅکله هم نه وه. خو بیا د اوکراین د جگړې پایله لا دمخه یوه وروستی پایله ده، او امریکا او متحدین یې په دې پوه شوي چې روسیه په پوځي لحاظ نه شي ماتیدای. پای لوبه د روسیې په شرایطو کې د شخړې پای ته رسولو لپاره یوې موافقې ته محدوده شوي.

په یقین سره، د اوکراین د جگړې پایلې او د اسراییلو-فلسطین شخړه، چې د لویدیځې اسیا د کرکیچ په رېښه کې ده، په نوي نړیوال نظم باندې به ژوره اغیزه وکړي، او دواړه پروسی به یو بل پیاوړی کړي.

روسیه دا په بشپړه توګه پیژني. د نوي کال په درشل کې د ولسمشر ولادیمیر پوتین په زړه پورې کال پای ته رسیدونکي د ځان لپاره خبرې کوي: ابوظبي او ریاض ته ورځنی لیدني (د امریکا د متحده ایالاتو ولسمشر جو بایدن لخوا لیدل شوي)، وروسته له هغه چې د ایران له ولسمشر سره خبرې اترې وشوې. د مصر له ولسمشر سره یې تیلیفوني خبرې وکړې.

د ۴۸ ساعتونو په موده کې، پوتین له خپلو اماراتي، سعودي، ایرانی او مصري همکارانو سره چې د جنوري په لومړۍ نېټه په رسمي ډول د برکس هیوادونو ته ننوتې، اډې ته ولاړ.

د لویدیځې اسیا په کرکیچ کې د متحده ایالاتو پرمختللي مداخله د جیو پوليټیکل لید څخه یوازې د روسیې په وړاندې د بایدن د لید دښمنۍ په فکتور کولو سره پیژندل کیدی شي BRICS. د واشنگتن په چوکاټ کې دی. متحده ایالات په ښه توګه پوهیږي چې په برکس کې د لویدیځې اسیا او عربي هیوادونو اضافي شتون - د لسو غړو هیوادونو څخه څلور - د پوتین د لویې پروژې لپاره مرکزي دی چې د نړیوال نظم بیا جوړښت او د متحده ایالاتو استثماریت او تسلط ښخ کړي.

سعودي عربستان، متحده عربي امارات او ایران د تیلو لوی تولیدونکي هیوادونه دي. روسیه په ښکاره ډول ویلي چې د ۲۰۲۴ کال د BRICS د مشرتابه په جریان کې به د پیټروډالر ننگوني لپاره د پیسو رامینځته کولو لپاره فشار راوړي. له شک پرته، د BRICS اسعارو به د اکتوبر په میاشت کې د روسیې په کازان کې د پوتین په کوربه توب د ډلې د سرمشریزې په مرکز کې وي.

د جنورۍ په لومړۍ نېټه په یوه **ځانګړی وینا** کې، د روسیې د بریکس د مشري د پیل په مناسبت، پوتین خپله ژمنه څرګنده کړه چې "په نړیوال پولې سیستم کې د بریکس رول پیاوړی کړي، د دواړو هیوادونو ترمنځ د بانکي همکاریو پراختیا او په متقابل تجارت کې د ملي اسعارو د کارولو په برخه کې".

که د ډالر پر ځای د BRICS اسعار وکارول شي، د امریکا د اقتصاد په څو مالي سکتورونو لکه د انرژۍ او اجناسو بازارونه، نړیواله سوداګري او پانګه اچونه، د پانګونې بازارونه، ټیکنالوژي او فنټیک، مصرفي توکي او پرچون، سفرونه د پام وړ اغیزه کولی شي. او سیاحت، او داسې نور.

د بانکدارۍ سکتور کولی شي لومړی برید وکړي چې په پای کې بازارونو ته رسېدلی شي. او که واشنگتن د خپل لوی کسر تمویل کولو کې پاتې راشي، د ټولو اجناسو بیې کیدای شي اسمان ته ورسېږي یا حتی لور انفلاسیون ته ورسېږي چې د متحده ایالاتو اقتصاد د سقوط لامل کیږي.

په عين حال کې، د اسرائيل او فلسطين د شخړې رامینځته کیدو امریکا ته د "اسرائیل د ځان دفاع" - د لویدیځې آسیا د سیاست غورې قطب ته د بیرته راستنیدو لاره ورکړه. واشنگټن ګڼې اندېښنې لري، خو په اصل کې یې د ابراهیم ترون (سعودي-اسرائیلو په نږدېوالي کې) بیا ژوندی کول او د بیجینګ په منځګړیتوب د سعودي-ایران د اړیکو د ګډوډولو دوه موخې دي.

د بایډن اداره په دې باور وه چې د اسرائيل او سعودي ترون به تل ایبې ته مشروعیت ورکړي او اسلامي نړۍ ته به دا اعلان کړي چې د اسرائيلو سره د دښمنۍ لپاره هیڅ مذهبي توجیه نشته. مګر واشنگټن احساس کوي چې د اکتوبر له ۷ څخه وروسته به د بایډن په دې موده کې د سعودي - اسرائيل ترون خوندي نه شي، او ټول هغه څه چې له ریاض څخه ایستل کیدی شي د موضوع په اړه د راتلونکي بحث لپاره یوه دروازه پاتې ده. بې له شکه دا د فلسطين د مسئلې د حل لپاره د امریکا ستراتیژۍ ته لوی ګوزار دی.

په منځمهاله توګه، که د روسیې-سعودي میکانیزم د OPEC + په نوم پیژندل کيږي د نړۍ د تیلو بازار د متحده ایالاتو کنټرول څخه آزاد کړي، BRICS د متحده ایالاتو د تسلط په زړه کې خنجر چلوي کوم چې د ډالر "نړیوال اسعارو" په توګه ځړول کيږي .

سعودي عربستان په دې وروستیو کې له چین سره د ۷ ملیارد ډالرو په ارزښت د اسعارو د تبادلې تړون لاسلیک کړ چې هڅه کوي خپله سوداګري له ډالر څخه لرې کړي. د چین د خلکو بانک په یوه بیان کې وویل چې د تبادلې ترتیب به د هیوادونو ترمنځ "مالي همکارۍ پیاوړې کولو کې مرسته وکړي" او "ډیر اسانه سوداګری او پانګه اچونه اسانه کړي".

په راتلونکي کې، د سعودي او چین حساسې راکړې ورکړې په ستراتیژیکو برخو کې لکه دفاعي، اتومي ټیکنالوژۍ او نورو کې به د متحده ایالاتو رادار لاندې ترسره شي. د چین له نظره، که چیرې د دې ستراتیژیک تجارت د متحده ایالاتو په مشرۍ د چین ضد بندیزونو له هرډول پروګرام څخه په کافي اندازه خوندي وي، بیجینګ کولی شي په هند-بحرالکاهل کې د متحده ایالاتو د ځواک سره د مقابلي لپاره ځان ډاډمن کړي. دا یو ښه بیلګه ده چې څنګه د هند - آرام سمندر لپاره د متحده ایالاتو ستراتیژي به په لویدیځ آسیا کې د خپل نفوذ د کمیدو په پایله کې جذب له لاسه ورکړي. عنعنوي حکمت دا دی چې په ناکراره لویدیځه اسیا کې بوختیا د هند او آرام سمندر او چین ته د واشنگټن له پام اړولو څخه ډډه کوي. په حقیقت کې، که څه هم، په لویدیځه آسیا کې د نفوذ کمیدل د امریکا وړتیا پېچلې کوي چې په سیمه او همدارنګه په هند - آرام سمندر کې د چین سره مقابله وکړي. پرمختګونه په داسې لور روان دي چې د لوی ځواک په توګه د متحده ایالاتو اعتبار په لویدیځ آسیا کې د انعطاف نقطه کې دی - او دا احساس د نړۍ نورو جغرافیایي سیمو ته رسېدلی.

په ۲۰۰۷ کې، د شیکاګو پوهنتون نامتو سیاسي ساینس پوهانو جان میرشایمر او په هارورډ کې د جان ایف کینډي د حکومت د ښوونځي سټیفن والت په خورا دقت سره په خپله مشهوره مقاله کې چې د اسرائیل لابی او د متحده ایالاتو بهرنۍ پالیسي 34,000 کلمې لیکلي دي. دا چې اسرائیل د متحده ایالاتو لپاره یو "ستراتیژیک مسؤلیت" ګرځېدلی، مګر د بډایه، منظم او زړه راښکونکي لابی له امله خپل قوي ملاتړ ساتي چې په کانګرس او د متحده ایالاتو په اشرافو باندې "سخت دریځ" لري.

لیکوالانو خبرداری ورکړی چې اسرائیل او د هغې لاسپوڅي د بوش د ادارې د هڅولو لپاره خپل مسؤلیت په عراق باندې د برید لپاره هڅوي او شاید یوه ورځ ډیر ژر د ایران په اتومي تاسیساتو برید وکړي .

په زړه پورې خبره دا ده چې د نوي کال په مابنام، نیویارک تایمز د لور پورو امریکایي چارواکو د پراخو معلوماتو پر بنسټ په یوه **ځانګړي راپور** کې روښانه کړه چې "په تیره نیمه پیړۍ کې [د غزې د جګړې په څیر] بل هیڅ ډول د متحده ایالاتو اړیکې نه دي ازموډ شوي. دولتونه او اسرائیل په داسې شدید او پایله کې".

په بنکاره ډول، په داسې حال کې چې په غزه کې د اسرائیلو وحشیانه کړنې او په اشغال شوي لویډیځه غاړه کې د هغې استعماري پروژې افشا او پټه شوې ده، او د فلسطینیانو د مهاجرت د مجبورولو لپاره د اسرائیلو د دولت کمپاین په بشپړه توګه په نظر کې دی، په سیمه کې د امریکا دوه ستراتیژیک اهداف په ډاګه کېږي. لومړی، په سیمه ییزه کچه او په ځانګړي توګه د مقاومت د محور په مقابل کې د ځواکونو په توازن کې د اسرائیلو د **یوځي برتري بیا رغونه**، او دوهم، د ابراهیمي تړون بیا ژوندی کول چیرې چې د تاج ګانې به د سعودي او اسرائیلو تړون وي.

له بلې زاوې وګورو، هغه لوري چې د لویډیځې اسیا کرکیچ را منخته کېږي د نړیوالې ټولني لخوا په ځانګړي توګه د آسیا - آرام سمندر په سیمه کې د پام وړ لیدل کېږي. دلته د پام وړ خبره دا ده چې روسیې او چین متحده ایالاتو ته وړیا لاس ورکړی ترڅو خپل نظامي حرکتونه پرمخ بوځي - تر دې دمه په سره بحر کې یې ننگه. دا پدې مانا ده چې په سیمه کې هر ډول ګډوډي به د متحده ایالاتو د ستراتیژي د ویجاړونکي ماتولو مترادف وي.

په منځنۍ اسیا کې په افغانستان کې د امریکا له ماتې او په یوروشیا کې د روسیې پر وړاندې د ناتو له خوا د امریکا په مشرۍ د نیابتي جګړې له شرموونکې پای ته رسېدو سره سم، په لویډیځه اسیا کې یوه تاوتریخوالی، وحشتناکه ماتې به په ټوله اسیا کې یو دروند پیغام ولېږدوي. د متحده ایالاتو په مشرۍ بیندواګون بخار پای ته رسیدلی. د دې حیرانونکي پیغام د پای کاروونکو په مینځ کې، د آسیان هیوادونه په سر کې ولاړ دي. اصلي خبره دا ده چې په یوروشیا او لویډیځه اسیا کې د ګډوډۍ پېښې د نړۍ د سیاست لپاره د یوې اقلیمي شیبې سره یوځای کېدو ته چمتو دي.